

FILM-Signal FILM-Signal FILM-Signal

BLODIG SAMTIDSMALERI

Denzel Washington og Kevin Kline som Steve Biko og redaktør Donald Woods i «Et rop om frihet».

«Et rop om frihet» er et drama om den sørafrikanske skjensel som rommes i ordet apartheid — og et innlegg i den allmenne holdningskampen mot det tungt armerte raciststyret på det afrikanske kontinent.

Det er et blodig samtidsmaleri, rikt befolket og holdt innenfor en sikker britisk tradisjon for ytre dramatik og gedigent håndverk, og som nok i andre sammenhenger kan virke litt anemisk — bare ikke her. Det som driver verket er indignasjonen på et helt folks vegne, det store svarte flertallet i Sør-Afrika-republikken.

hvit bevissthet

Richard Attenboroughs film handler ikke først og fremst om Steven Bikos liv og levnet. Dens egentlige tema blir bevissthetsveksten hos en hvit middelklasse-liberal, med adresse til hans klasse- og meningsfeller utenfor Sør-Afrika, dvs. de fleste av oss.

Steven Biko (1948-77) var den svarte borgerrettsforkjemperen som via studentpolitikken steg fram som en lederskikkelse på 70-tallet. Han grunnla velferdsapparatet Black Community Programmes og sto i spissen for

Politiraid i en svart bydel: Apartheids ansikt. Filmen «Et rop om frihet» hadde i går premiere i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger, Tromsø, Kristiansand og 20 andre norske byer.

FILM

COLOSSEUM:

Et rop om frihet. — Britisk. («Cry Freedom»). Regi: Richard Attenborough.

Black Consciousness Movement, Svart Bevisstgjøring, en parallell til «Black Is Beautiful»-kampanjen i USA. Trass i portforbud ble Biko den sentrale skikkelsen i 1970-åras borgerrettskamp. I 1976 ble han arrestert i forbindelse med massakren av 700 demonstrerende skoleungdommer i Soweto og døde i fengslet — etter alt å dømme av mishandling.

Verdier på prøve

Han er det den vellykte hvite avisredaktøren Donald Woods

får kontakt med etter å ha anklaget Biko for svart rasisme. Woods får sine verdier satt på prøve, og kullkastet, gjennom vennskapet med den velartikulerte, vidtskuende svarte lederen. Woods tvinges til en stillingstaken av begivenhetene selv: Fra han finner den døde og lemleste Biko på likhuset, er Woods, femte generasjons sørafrikaner, en åpen fiende av systemet.

To historier

Attenboroughs film innehol-

der to historier: Første halvparten er Steven Bikos. Den andre handler om konsekvensen av Donald Woods og ektefellen Wendys klare stillingstaken. Med de fem barna sine brøt de opp og flyktet via Lesotho til England, hvor de nå lever. Filmen bygger på Donald Woods' Biko-biografi og beretningen om flukten.

Gardering

Gjenstår å se om «Et rop om frihet» får det nedslag i opinionen i USA og Europa filmen ty-

delig sikter på. Attenborough har på sett og vis gardert seg om sine (film-)kritikere ved å framholde filmens primære formål: Å få i tale folk som ellers ikke ser og hører utenriksnyheter eller leser kronikker om Sør-Afrika.

Verket har iallfall den populære spenningsfilmens form og ypperlige skuespillere. Den skal være snodig innrettet som ikke blir grepet av det filmen forteller oss.

Thor Ellingsen